

แนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุ ในความดูแล
และ ใช้ประโยชน์ของ กองพลทหารราบที่ ๑

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก พรรณศักดิ์ เปรี้ยวพานิช
รองเสนาธิการกองพลทหารราบที่ ๑

วิทยาลัยการทัพบก
กันยายน 2563

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุ ในความดูแล และใช้
ประโยชน์ของ กองพลทหารราบที่ 9

โดย พันเอก พรรณศักดิ์ เปรี้ยวพานิช

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก พิษชญาน พวงทอง

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตาม
หลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2563 และเห็นชอบให้เป็นเอกสารวิจัย
ส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี
(มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก
(ชนะชัย พลเตชา)

ประธานกรรมการ

พลตรี
(วีระศักดิ์ รักษาทรัพย์)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก
(พิษชญาน พวงทอง)

กรรมการ

พันเอก
(สุเทพ ยั่งยืน)

กรรมการ

พันเอกหญิง
(กัญญ์ณัฐ แสงภัทรเนตร)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก พรรณศักดิ์ เพ็รียวพานิช
เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุ ในความดูแล และใช้ประโยชน์ของ กองพลทหารราบที่ 9
วันที่ กันยายน 2563 **จำนวนคำ :** 6,916 **จำนวนหน้า :** 18
คำสำคัญ ที่ดิน , ที่ราชพัสดุ , จังหวัดกาญจนบุรี
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

กองทัพบก มีที่ดินในการครอบครองและใช้ประโยชน์ประมาณ 4 ล้านไร่ ที่ดินของรัฐแต่ละประเภทมีกฎหมายและระเบียบที่กำหนดแนวทางการดูแลรักษา และการแก้ไขปัญหาที่ต่างกันไป ปัจจุบันที่ดินในความครอบครองและใช้ประโยชน์ของกองทัพบก ได้ถูกราษฎรบุกรุกเข้าใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมาก สำหรับที่ดินราชพัสดุในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี เป็นพื้นที่หนึ่งที่กองทัพบกมอบความรับผิดชอบให้กองพลทหารราบที่ 9 ดูแลและใช้ประโยชน์ ตามที่ประกาศในพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดิน พุทธศักราช 2481 มีจำนวนเนื้อที่ ที่รับผิดชอบรวมทั้งสิ้น 1,177,735 ไร่ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของทุกหน่วยงานที่กองทัพบกได้มอบหมาย ปัญหาการบุกรุกที่ดินในความรับผิดชอบก็มีจำนวนมากเช่นกัน และ มากยิ่งขึ้นทุกวัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุ ในความดูแล และใช้ประโยชน์ของ กองพลทหารราบที่ 9 เพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกและการบริหารจัดการที่ดินราชพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคง และ ผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ยุทธศาสตร์การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Pannasak Priewpanich
TITLE: Guidelines for solving land intrusion problems in the care and use of 9th Infantry Division
DATE: September 2020 **WORD COUNT :** 6,916 **PAGES :** 18
KEY TERMS: Land , Treasury Department'e real estate , Kanchanaburi Province

CLASSIFICATION: Unclassified

The army has over 4 million hectares of land for use and benefits. Each type of state land has laws and regulations that define maintenance guidelines. And to solve different problems currently, the land in possession and use by the Army has been invaded by a large number of people. For state property in Kanchanaburi province is one area that the Army has given responsibility to the 9th Infantry Division to oversee and utilize. As announced in the Royal Decree on land restriction in 1938, the total area of responsibility is 1,177,735 rai which is considered the largest area of all units assigned by the Army. The problem of land encroachment on accountability is also huge and increasing every day. Therefore, the researcher is interested in conducting research on ways to solve the problems of land intrusion in the care and use of 9th Infantry Division to find a solution to the problem of intrusion and effective management of state property and responding to security and natural resource strategy strategies and the environment as well as a strategy to create growth on the quality of life that is environmentally friendly .

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาในวิทยาลัยการทัพบกหลักสูตรหลักประจำ ถือเป็นหลักสูตรสูงสุดของกองทัพบก ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ ทักษะ และแนวความคิดในหลายๆด้าน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงงานในหน้าที่ อีกทั้งเป็นการพัฒนาตนเอง และนำไปใช้ในการพัฒนาหน่วยงาน รวมถึงมุ่งสู่เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนเป็นสุข เอกสารการศึกษาวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดีด้วยความเมตตากรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก พันเอก พิษชญาน พวงทอง อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ พลตรี วีระศักดิ์ รักษาทรัพย์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ทำให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณ นายสุรัตน์ น้อยป้อม ธนารักษ์พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ที่ได้ให้ข้อมูลพื้นฐานความรู้ และ ให้คำแนะนำต่างๆ รวมทั้งข้อมูลเชิงลึก ในกฎระเบียบข้อบังคับที่ใช้กับที่ราชพัสดุ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อเอกสารวิจัยฉบับนี้

หากเอกสารวิจัยนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ หน่วยงาน สังคม และประเทศชาติในปัจจุบันและอนาคตผู้วิจัยขออุทิศความดีของเอกสารนี้ให้แก่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น และผู้มีพระคุณทุกท่าน

แนวทางการแก้ไขปัญหาคารบูกrukที่ดินราชพัสดุ ในความดูแล และ ใช้ประโยชน์ของ กองพลทหารราบที่ 9

“ คำว่าไทย คือไทย ด้วยใจรัก ร่วมใจรักดี ต่อชาติ ศาสนา
สถาบัน คงอยู่ คู่คนไทย เป็นม่านฟ้า ปกป้อง ล้วนผองไทย
มาวันนี้ สืบสาน ทำงานต่อ แผ่นดินพ่อ แผ่นดินแม่ ช่วยแก้ไข
ให้ยั่งยืน ตื่นเถิด สังคมไทย ก้าวต่อไป อนาคต ให้มั่นคง ”

จากส่วนหนึ่งในบทประพันธ์กลอนแปดของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี
เกี่ยวกับประเทศไทย ชื่อ Thailand 4.0 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2560

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในหัวข้อยุทธศาสตร์ที่1 ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายคือ ประเทศชาติ
มั่นคง ประชาชนเป็นสุข ในประเด็นยุทธศาสตร์ป้องกัน และ แก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อ
ความมั่นคง และ ผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ได้กำหนดให้
กองทัพ รวมถึง หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความ
พร้อมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคง สร้างเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีบทบาทและ
ขีดความสามารถที่เหมาะสม สอดส่อง ดูแลอย่างต่อเนื่อง ตลอดถึงน้อมนำแนวพระราชดำริใน
การอนุรักษ์ พัฒนา ฟื้นฟูป้องกัน และดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติจนเกิดความรัก ห่วงแทน
และมีส่วนร่วม อย่างเข้มแข็งยั่งยืน และในยุทธศาสตร์ที่5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพ
ชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยหยุดยั้งการบุกรุก ทำลายพื้นที่ป่า มีการบริหารจัดการเชิง
พื้นที่และมีการบูรณาการทุกหน่วยงานในการเฝ้าระวังและป้องกันการบุกรุก ส่งเสริมการเพิ่ม
พื้นที่สีเขียว ให้ชุมชน มีความรู้สึกห่วงแทน เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยต้องทำให้
ประเทศเป็น Green Thailand โดยเพิ่มพื้นที่สีเขียว รวมทั้งนโยบายการทวงคืนผืนป่า ¹

กองพลทหารราบที่ 9 ได้รับมอบความรับผิดชอบ ให้ดูแล และใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุ จาก
กองทัพบก ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ตามที่ประกาศในพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้าม
ที่ดิน พุทธศักราช 2481 มีจำนวนเนื้อที่ทั้งสิ้น 1,177,735 ไร่ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่
ที่สุด ของทุกหน่วยงานที่กองทัพบก ได้มอบหมาย (กองทัพบกมีที่ดินในความรับผิดชอบทั้งสิ้น

4 ล้านไร่เศษ²) เมื่อจำนวนเนื้อที่ ที่รับผิดชอบมีจำนวนมาก ปัญหาการบุกรุกที่ดินในความรับผิดชอบก็มีจำนวนมากเช่นกัน โดยในปัจจุบัน ปัญหาการบุกรุกที่ดินของราษฎร มีหลากหลายสาเหตุ อาทิ การเติบโตของชุมชนดั้งเดิม , การขยายตัวจากชุมชนเมืองสู่ชุมชนชนบท การขยายตัวอันเกิดจากการส่งเสริมโครงการทำเรื่อน้ำลึกและเขตเศรษฐกิจพิเศษ บ้านพุน้ำร้อน - ทวาย รวมถึง การก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง ทำให้เกิดการขยายตัวในการบุกรุกที่ราชพัสดุอย่างรวดเร็ว และ มากยิ่งขึ้นทุกวัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 3 ประการด้วยกันคือ 1) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของการบุกรุกที่ดินราชพัสดุของราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี 2) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านกฎหมายให้กับกำลังพลในกองพลทหารราบที่9 ให้สามารถนำมาแก้ไขปัญหาการบุกรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) เพื่อสังเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุ ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุ ในความดูแลและใช้ประโยชน์ของ กองพลทหารราบที่ 9 เพื่อตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคง และ ผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมต่อไป

สาเหตุของปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุของราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี เกิดจากเรื่องใด

ในปี พุทธศักราช 2481 รัฐบาลโดยอาศัยอำนาจ ตามมาตรา5 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช 2478³ ได้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอวังขนาย อำเภอบ้านทวน และอำเภอวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี พุทธศักราช2481⁴ กำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่จังหวัดกาญจนบุรีเพื่อประโยชน์ในราชการทหาร โดยมีเจ้ากรมแผนที่ทหารเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการหวงห้ามที่ดินดังกล่าว หลังจากที่ได้ตราพระราชกฤษฎีกาฯ ขึ้นใช้บังคับแล้ว ทางราชการทหารได้เข้าไปใช้ที่ดินบางส่วนเพื่อประโยชน์ของราชการทหาร เช่น ใช้เป็นสถานที่ตั้งหน่วยทหาร เป็นพื้นที่สนามฝึก ฯลฯ ที่ดินที่ได้หวงห้ามไว้ตามพระราชกฤษฎีกาฯ มีเนื้อที่ประมาณ 3 ล้าน 5 แสนไร่ และได้อนุญาตให้ส่วนราชการอื่นเข้าไปใช้ประโยชน์อีกประมาณ 7แสนไร่เศษ โดยภายในพระราชกฤษฎีกาฯนี้ กำหนดให้ที่ดินที่อยู่ภายในเขตหวงห้ามตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา เพื่อประโยชน์ในราชการทหาร ห้าม

มิให้ผู้ใดเข้าหักร้าง จัดทำ หรือปลูกสร้างด้วยประการใดๆ ในที่ดินนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาต เป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ต่อมาได้มีประกาศ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พุทธศักราช 2497⁵ ซึ่ง กำหนดให้ ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้ บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน แจ้งการครอบครองที่ดินต่อนายอำเภอ ท้องที่ รวมทั้ง ให้มีสิทธิขอรับโฉนดที่ดินตามบทแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน สำหรับบุคคลที่ ครอบครองที่ดินตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2479 ใช้ บังคับเป็นต้นมา และก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ

ทั้งนี้ ที่ดินซึ่งได้หวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้าง ว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช 2478 หรือตามกฎหมายอื่น (รวมถึง พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดิน พุทธศักราช 2481 ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และ จังหวัดราชบุรี) ซึ่งอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ให้คงเป็นที่หวงห้ามต่อไป ภายหลังที่ดินในเขตหวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกานี้ กรมธนารักษ์ได้นำไปขึ้นทะเบียนที่ราช พัสตเมื่อปี พุทธศักราช 2523 ภายหลังจากการประกาศใช้ พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2518⁶

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงแนวเขตหวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามฯ พุทธศักราช 2481⁷

นับจากมีประกาศพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินพุทธศักราช 2497 ประชาชนในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ก็ได้ร้องขอต่อกรมที่ดินผ่านสำนักงานที่ดินจังหวัด เพื่อขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ไปจนถึง โฉนดที่ดิน ในขณะที่ พื้นที่ยังมีการทับซ้อนกับพื้นที่ที่ประกาศเขตหวงห้ามไว้ จากความเป็นมาของที่ดินในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีตามที่ได้กล่าวไว้ในที่ศนะของผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องด้วยความทับซ้อนของการได้มาซึ่งที่ดิน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการโต้แย้งกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และ มีสาเหตุของปัญหาอื่นอีก โดยสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีบางส่วน ไม่ทราบว่า มีการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ จึงได้ทำมาหากินไปตามวิถีชีวิตทั่วไป ใครหากกลางพื้นที่ได้มาก ก็จะครอบครองที่ดินใช้ประโยชน์ได้มาก จึงเกิดการบุกรุกขึ้น
2. ผู้ที่ต้องการที่ดิน ทั้งคนที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และมาจากจังหวัดอื่น ได้ซื้อขายจากประชาชนที่ทำกินเดิม ซึ่งประชาชนที่ได้ขายที่ดินไป ยังคงทำการหากกลางที่ดินอื่นอีกต่อไป ทำให้เกิดการบุกรุกที่ดินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
3. ขอบเขตที่ดิน ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ ไม่มีหลักฐานที่สังเกตได้ชัดเจน มีเพียงแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาประกอบกับแนวภูมิประเทศสำคัญในแผนที่ (ซึ่งในสมัยนั้นยังไม่มีเทคโนโลยีในการจัดทำแผนที่ที่ทันสมัยมาใช้) โดยเฉพาะสภาพภูมิประเทศในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ในเมื่อไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน จึงทำให้เกิดการบุกรุก ที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด
4. เจ้าหน้าที่ของรัฐบางราย ขาดความสนใจในการดูแลรักษาที่ดิน เมื่อมีการบุกรุกก็มีได้ว่ากล่าวตักเตือน ประกอบกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านที่ดิน มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนพื้นที่ ที่รับผิดชอบ จึงไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้ทันท่วงที ทำให้ผู้บุกรุกเข้าใจผิดว่าการกระทำนั้นถูกต้องแล้ว จึงดำเนินการบุกรุกเพิ่มขึ้นต่อไป
5. เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีการหมุนเวียน สับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ การปฏิบัติงานจึงไม่ต่อเนื่อง ต้องศึกษากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กว่าจะทำความเข้าใจ ต้องใช้ระยะเวลาานาน เพราะรายละเอียดของ ข้อกฎหมาย และความเป็นมาของที่ดินมีจำนวนมาก
6. ขาดการสนับสนุนทางพยานหลักฐานในการดำเนินคดี เช่น การขอสารบบที่ดิน แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ที่ใช้ในการเป็นพยานศาล ในบางครั้งผู้ปฏิบัติงานต้องแสวงหาเอง จากส่วนราชการภายนอก ต้องใช้เอกสารนำ และ ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับหน่วยงาน ทำให้เกิดความล่าช้าและผลของรูปคดี หากชนะคดี ก็ถือว่าเป็นผลดีต่อราชการ หากยกฟ้องหรือแพ้คดี ก็อาจถูกตำหนิจากผู้บังคับบัญชาได้

7. ผู้บุกรุกบางรายมีอิทธิพลในพื้นที่ การดำเนินคดีความ มีระยะเวลาในการดำเนินการ เจ้าหน้าที่บางราย อาจจะเกรงว่าตนเองและครอบครัวจะได้รับความเดือดร้อน การวางเฉยจึงเป็นอีกทางออกทางหนึ่ง และในบางครั้งอาจจะมิดิตผู้บังคับบัญชา ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในที่ดิน ทำให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความยากลำบาก
8. ผู้บังคับบัญชาบางราย ขาดความเข้าใจ และความสนใจต่อการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน ตลอดจนไม่สนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็น เช่น ยานพาหนะในการเดินทาง , น้ำมันยานพาหนะ , เครื่องมือที่จำเป็น ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มขีดความสามารถ นอกจากการเดินทางไปตรวจสอบพื้นที่ตามวงรอบ ในบางครั้งเมื่อเกิดคดีความ ตั้งแต่การดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน จนถึงในชั้นศาล ก็ขาดความสนใจจากผู้บังคับบัญชา เช่น ไม่ได้สนับสนุนค่าใช้จ่าย เจ้าหน้าที่บางราย ต้องใช้งบประมาณส่วนตัว สิ่งเหล่านี้ทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงาน รวมถึงความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นเหตุให้ขาดแคลนกำลังพล ที่จะทุ่มเทให้กับงาน ด้วยความจริงจัง

องค์ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของกำลังพล ในกองพลทหารราบที่ 9 ได้นำมาแก้ไขปัญหาการบุกรุก มีประสิทธิภาพ หรือไม่ อย่างไร

กฎ , ระเบียบ , ข้อบังคับ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น ได้มีการปรับปรุง , เปลี่ยนแปลง และ แก้ไข ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ตั้งแต่หน่วยงานระดับกระทรวง ซึ่งได้กำหนดให้ “กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ” โดยให้ กรมธนารักษ์ เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อบังคับใช้ และ ยึดถือปฏิบัติ

ในส่วนของ กองทัพบก ได้ดำเนินการออก ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย และ ให้หน่วยงานต่างๆของกองทัพบก นำไปปฏิบัติตาม กองพลทหารราบที่9 ซึ่งเป็นหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน ก็ได้ออกคำสั่งและมอบนโยบายให้กำลังพลนำไปปฏิบัติต่อไป

ผู้วิจัยได้นำ พระราชบัญญัติ ที่ราชพัสดุ พุทธศักราช2562 และ ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พุทธศักราช2561 ในบางมาตรา และบางข้อ มาเพื่อให้ทราบถึง นิยามศัพท์ ขั้นตอน วิธีการดำเนินการ โดยมีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

พระราชบัญญัติ ที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2562 ⁸

ในปี พุทธศักราช 2518 ได้มีประกาศ พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2518 โดยกำหนดให้ ที่ราชพัสดุ หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่ สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

1. ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และ ที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืน หรือ ทอดทิ้ง หรือ กลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

2. อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกันเป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

ภายหลังได้มีประกาศ พระราชบัญญัติ ที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2562 โดยให้ยกเลิก พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2518 และใช้ พระราชบัญญัติ ที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2562 แทน ซึ่งมีสาระสำคัญพอสังเขปดังนี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และ ให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง และ ระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 ที่ราชพัสดุ ได้แก่

1. อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด
2. ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ
3. ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย

มาตรา 8 ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุ ให้ กรมธนารักษ์ มีหน้าที่ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ

มาตรา 45 ผู้ใดเข้าไป ในที่ราชพัสดุเพื่อยึดถือหรือครอบครองทั้งหมด หรือ แต่บางส่วนโดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ โดยปกติสุข หรือทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ที่ราชพัสดุ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่ มีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษา ให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ราชพัสดุนั้นด้วย บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดดังกล่าว ให้ริบเสียทั้งสิ้น โดยไม่ต้องคำนึงว่า เป็นของผู้กระทำความผิด หรือ มีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้ พระราชบัญญัติ ฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2518 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งทำให้การบริหารจัดการที่ราชพัสดุไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร และขาดความคล่องตัวในการจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุ ประกอบกับ ไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่ ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ดิน ที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือ ที่ดินที่สงวน หรือ หวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกที่ดินดังกล่าว สมควรปรับปรุง พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไข ในการบริหารจัดการที่ราชพัสดุให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และ นโยบายของรัฐบาลโดยกรณีจำเป็นที่ต้องให้มีคณะกรรมการที่ราชพัสดุ เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ราชพัสดุ เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ ทางราชการ รวมทั้ง กำหนดโทษอาญาสำหรับกรณีที่มีการบุกรุกที่ราชพัสดุ เพื่อเป็นการรักษาที่ดินของรัฐไว้เพื่อใช้ประโยชน์ของทางราชการต่อไป

ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พุทธศักราช 2561 ⁹

กองทัพบก ได้กำหนดระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการปกครอง และ วิธีการจัดการที่ดิน พุทธศักราช 2509 และระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการปกครองและวิธีการจัดการที่ดิน (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2527 เนื่องจากระเบียบกองทัพบกดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ดินของกองทัพบกในปัจจุบัน ฉะนั้นเพื่อให้ การปกครองดูแลรักษาที่ดินของกองทัพบกเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2545 ¹⁰ และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบกระทรวงการคลัง และระเบียบของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กองทัพบก จึงกำหนด ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พุทธศักราช 2561 ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งมีสาระสำคัญพอสังเขปดังนี้

“ ที่ดินกองทัพบก ” หมายถึง ที่ดินในความครอบครองใช้ประโยชน์ของกองทัพบกซึ่งที่ดินดังกล่าวอาจเป็นที่ราชพัสดุ ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่กรมป่าไม้ อนุญาตให้กองทัพบกใช้ประโยชน์ที่สาธารณประโยชน์ ที่กระทรวงมหาดไทย อนุญาตให้กองทัพบกใช้ประโยชน์ หรือที่ดินอื่น ๆ ที่กองทัพบกใช้ประโยชน์อยู่

“ การปกครองที่ดิน ” หมายถึง การใช้อำนาจตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองรักษา ดูแล ใช้ ควบคุม ที่ดินของกองทัพบก

“ การบริหารจัดการที่ดิน ” หมายถึง การกำหนดหลักการปฏิบัติงานด้านที่ดิน อำนาจหน้าที่ของ หน่วยในสายงานที่ดินที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการปกครองดูแล บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์ในที่ดินของกองทัพบก

“ หนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน ” หมายถึง หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน และ หนังสือสำคัญ สำหรับที่หลวง ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“ สายงานที่ดิน ” หมายถึง กองทัพบก (กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก) - กรมยุทธโยธาทหารบก - กองทัพภาค (หน่วยรับผิดชอบพื้นที่) - มณฑลทหารบก (หน่วยปกครองที่ดิน) - หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน

“ ที่ราชพัสดุ ” มีความหมาย 2 นัย

“ ที่ราชพัสดุ ” หมายถึง ที่ดิน อาจเรียกว่า ที่ดินราชพัสดุ

“ ที่ราชพัสดุ ” หมายถึง อาคาร และ สิ่งปลูกสร้าง ที่ใช้งบประมาณ ของส่วนราชการ ก่อสร้างสำหรับอาคาร และ สิ่งปลูกสร้างซึ่งเอกชนสร้างแล้วยกให้กองทัพบกเมื่อกองทัพบกได้รับมอบอาคารจาก เอกชน และกองทัพบกโดย กรมยุทธโยธาทหารบก ได้ขึ้นทะเบียนประวัติอาคาร จนกระทั่งมี หมายเลขประจำอาคาร ถือว่าอาคารดังกล่าว เป็นอาคารที่ราชพัสดุ กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ มีกองทัพบกเป็นส่วนราชการใช้ประโยชน์

“ นโยบายที่ดินของกองทัพบก ” ดูแลรักษาที่ดินกองทัพบก ให้สามารถใช้ได้ตามภารกิจ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ให้ความเร่งด่วนกับการมีหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน ป้องกันการบุกรุกที่ดินโดยการกำหนดแนวเขตที่ดินของ กองทัพบกให้ชัดเจน ดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

“ หลักการปฏิบัติงานด้านที่ดิน ” ทุกระดับหน่วยของกองทัพบก ให้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินของหน่วย การจัดทำประวัติที่ดินเป็นความเร่งด่วนลำดับแรก ที่หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดินจะต้องดำเนินการจัดทำเก็บรักษาไว้ที่หน่วย และส่งให้กับหน่วยปกครองที่ดิน , กองทัพภาค , กรมยุทธโยธาทหารบก และ กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก

รวมทั้งให้ความเร่งด่วนต่อการขออนุญาตออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน เพื่อแสดงความเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อหน่วยต่างๆ ของกองทัพบกได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เสนอความต้องการหลักเขตที่ดินไปยังกรมยุทธโยธาทหารบก โดยเสนอเรื่องผ่านหน่วยปกครองที่ดิน และให้เสนอความต้องการ ก่อสร้างรั้วลวดหนามแสดงแนวเขต และป้องกันการบุกรุกที่ดินของหน่วยต่อไป

“หน่วยดูแลรักษาที่ดินกองทัพบก” ประกอบด้วย

1. กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก มีหน้าที่ กำหนดนโยบาย วางแผน ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการทั้งปวงในกิจการอสังหาริมทรัพย์ของกองทัพบก

2. กรมยุทธโยธาทหารบก เป็น กรมฝ่ายยุทธบริการ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินของกองทัพบก ดังนี้.-

2.1 ดำเนินการให้ได้มาซึ่งสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินของกองทัพบก

2.2 ทำการรังวัด ตรวจสอบเขต ปักหลักเขตที่ดิน ทำแผนที่บริเวณ และแผนผังบริเวณเกี่ยวกับกิจการที่ดินของกองทัพบก

2.3 ดำเนินการในการจัดซื้อ สักรวจตรวจสอบ แลกเปลี่ยน เวรคืน ขอใช้ ขอขึ้นทะเบียนเกี่ยวกับที่ดิน

2.4 ควบคุม หลักฐานทะเบียนประวัติที่ดิน อาคาร และ สิ่งปลูกสร้างของกองทัพบก

2.5 เสนอแนะตรวจสอบความต้องการงบประมาณที่เกี่ยวกับงานที่ดิน

3. กองทัพบกภาค เป็นหน่วยรับผิดชอบพื้นที่ มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของกองทัพบกในเขต พื้นที่ของกองทัพบก เว้นที่กำหนดเป็นอย่างอื่น ดังนี้.-

3.1 ควบคุม กำกับดูแล หน่วยปกครองที่ดินในพื้นที่ และ หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน ในการใช้ประโยชน์ที่ดินกองทัพบก

3.2 ให้คำแนะนำ แก่หน่วยปกครองที่ดิน และหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน เมื่อมีปัญหา ข้อพิพาทโต้แย้งสิทธิในที่ดินของกองทัพบก และ การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินร่วมกับหน่วยปกครองที่ดิน และ หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน หากการดำเนินการยังไม่ได้ผล ให้รายงานกองทัพบก ผ่านกรมยุทธโยธาทหารบก เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติต่อไป

3.3 รวบรวมสภาพภาพที่ดิน ในความรับผิดชอบทั้งหมด แล้วรายงานไปยังกองทัพบก ผ่านกรมยุทธโยธาทหารบกปีละ 1 ครั้ง

4. หน่วยปกครองที่ดิน หมายถึง มณฑลทหารบก มีหน้าที่ดังนี้.-

4.1 รวบรวม จัดทำ เก็บรักษาหลักฐาน และ ประวัติการได้มา ของที่ดินกองทัพบก ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

4.2 ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานสำคัญสำหรับที่ดินของกองทัพบกในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง , โฉนดที่ดิน และ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ โดยประสานการปฏิบัติกับหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน

4.3 ให้คำแนะนำ แก่หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดินเมื่อมีปัญหาข้อพิพาทโต้แย้ง สิทธิในที่ดินของกองทัพบก และการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินร่วมกับหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน หากการดำเนินการยังไม่ได้ผลให้รายงานกองทัพบก ซึ่งเป็นหน่วยรับผิดชอบพื้นที่เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติต่อไป

4.4 ออกคำสั่งแบ่งมอบที่ดินในพื้นที่ปกครอง เพื่อแสดงขอบเขตที่ชัดเจน ให้แต่ละหน่วยของกองทัพบกรับผิดชอบดูแลในฐานะหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน (ตามที่กองทัพบกกำหนดที่ตั้งหน่วย) ทั้งนี้ การออกคำสั่งแบ่งมอบจะต้องมีแผนที่แสดงขอบเขตที่ดินของหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน แต่ละหน่วยด้วย กรณีจะแบ่งมอบที่ดินถึงหน่วยระดับใดนั้น ควรแบ่งมอบให้หน่วยตามสายการบังคับบัญชา ในที่ดินแปลงนั้น

4.5 ตรวจสอบสภาพที่ดิน ในความปกครองดูแลทั้งหมด แล้วรายงานไปยัง กองทัพบก ผ่านกองทัพบกและกรมยุทธโยธาทหารบกตามลำดับปีละ 1 ครั้ง

4.6 เป็นหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน เฉพาะที่ดินที่เป็นที่ตั้งหน่วยปกครองที่ดินนั้น และที่ดินของกองทัพบกอื่นๆ ในพื้นที่ปกครอง ที่ยังไม่ได้มอบให้หน่วยใดเป็นหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน

5. หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน หมายถึง หน่วยที่กองทัพบก ได้สั่งให้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน มีหน้าที่ดังนี้.-

5.1 รวบรวม เก็บรักษา สำเนาหลักฐาน และ ประวัติการได้มา ของที่ดิน กองทัพบกในเขตพื้นที่รับผิดชอบของหน่วย หากมีหลักฐานฉบับจริงให้ส่งเก็บเป็นหลักฐานไว้ที่หน่วยปกครองที่ดิน และสำเนาไว้ที่หน่วยจำนวน 1 ชุด

5.2 ดูแลรักษาที่ดินของกองทัพบกที่หน่วยรับผิดชอบ มิให้มีการรุกร้าแนวเขต หรือมิให้ผู้อื่นใด เข้ามาหาผลประโยชน์จากที่ดินโดยมิได้รับอนุญาตจากกองทัพบก หมั่นตรวจสอบรั้วหลักเขต ที่ดินมิให้ถูกรื้อถอน ทำลาย เคลื่อนย้าย และ ดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน ทั้งนี้ ให้รายงานให้หน่วยปกครองที่ดินทราบ เพื่อช่วยเหลือ และ สนับสนุนการดำเนินการของหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน พร้อมทั้งสำเนาให้หน่วยตาม สายการบังคับบัญชาทราบ

5.3 ดำเนินการ และ วางแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ที่รับผิดชอบให้เกิดประโยชน์ทั่วทั้งพื้นที่ ตามนโยบายและคำสั่งของกองทัพบก

5.4 สนับสนุนการปฏิบัติงาน แก่หน่วยปกครองที่ดิน เพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินของกองทัพบก

5.5 ดำเนินการ ประสานงาน กับหน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวเขต ที่ดิน ที่แน่นอนของหน่วย

5.6 ให้ทำการส่งมอบและรับมอบที่ดินด้วยทุกครั้ง ที่มีการรับ - ส่งหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน

5.7 รายงานสถานภาพที่ดินของหน่วยให้หน่วยปกครองที่ดินทราบปีละ 1 ครั้ง

ขั้นตอนการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินในความปกครองของกองทัพบก

ให้หน่วยที่ดูแล รักษา และใช้ประโยชน์ในที่ดิน ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ , ขั้นการปฏิบัติ , ขั้นการฟื้นฟู และ ขั้นตอนการป้องกันการบุกรุกอย่างยั่งยืน

1.ขั้นเตรียมการ ให้หน่วยดูแลรักษา และ ใช้ประโยชน์ในที่ดินในความปกครอง ของ กองทัพบก ดำเนินการจัดทำประวัติเกี่ยวกับที่ดิน ในความรับผิดชอบของหน่วย ให้สมบูรณ์ และ ดำเนินการจัดตั้งห้องปฏิบัติการระบบภูมิสารสนเทศ เพื่อจัดการควบคุมข้อมูลให้เป็นสารบบ โดยติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับที่ดินแปลงนั้น ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุน เอกสารหลักฐานการได้มา หรือ หลักฐานการครอบครองที่ดิน เช่น ผังรูปแปลง ระวังแผนผัง ขอบเขตที่ดิน ที่ตั้งแปลงที่ดิน รวมถึงแผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศของที่ดิน เป็นต้น รวมทั้งออกคำสั่ง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในการดูแลรักษา คุ้มครอง ป้องกัน มิให้มีการบุกรุกที่ดินที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของหน่วย หากพบว่าที่ดินในความปกครองของหน่วยถูกบุกรุก ให้ดำเนินการผลักดันออกจากพื้นที่บุกรุกโดยทันที โดยใช้มาตรการจากเบาไปหาหนัก เช่น การเจรจาขอคืนพื้นที่ หากผู้บุกรุกไม่ยอมคืนพื้นที่ให้ใช้ มาตรการ ทางกฎหมาย ด้วยการดำเนินคดีทั้งทางอาญา และทางแพ่งต่อไป ในกรณีเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ ในการดูแลรักษาที่ดิน และชุดปฏิบัติการ ถูก ร้องเรียนหรือถูกดำเนินคดี การถูกข่มขู่คุกคาม และไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หน่วยจะต้องให้ ความช่วยเหลือแก่ต่างทั้งในด้านคดีความ และค่าใช้จ่าย และความปลอดภัย ของกำลังพลผู้นั้น รวมถึงการ พิจารณาความดีความชอบให้หากพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้กระทำตามที่ ถูกกล่าวหา

2. ขั้นปฏิบัติการ ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ประวัติที่ดิน ขอบเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ในความรับผิดชอบของตนให้ชัดเจน และศึกษา ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการดูแลที่ดิน หากจำเป็นให้หน่วยดูแลและใช้ประโยชน์จัดการอบรมให้ความรู้แก่ ชุดปฏิบัติการโดยการร้อง ขอ ชุดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ หรือ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุก

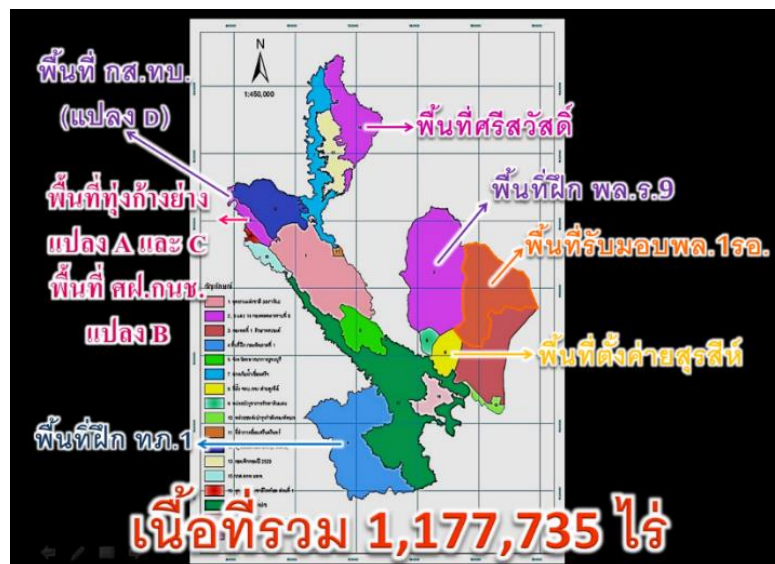
ที่ดินในความปกครองของกองทัพบก การดำเนินการต่อผู้บุกรุก ให้ชุดปฏิบัติการที่หน่วยจัดตั้งขึ้น รวบรวมพยานหลักฐาน และ ดำเนินการร้องทุกข์ กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่ดินตั้งอยู่ การรวบรวม พยานหลักฐาน และ การร้องทุกข์/กล่าวโทษ โดยปฏิบัติตามคู่มือในการดูแลที่ดินของกองทัพบกที่ได้จัดทำขึ้น

3. ขั้นตอนการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้คืนจากการดำเนินคดี จากการเจรจา หรือการละทิ้งพื้นที่ของ ผู้บุกรุก ต้องดำเนินการปลูกป่าทดแทน และ จัดกำลังเข้าไปดูแลอย่างต่อเนื่อง รวมถึง ก่อสร้างรั้ว ปักหลักเขต หรือ ปลูกต้นไม้ เพื่อแสดงแนวเขตพื้นที่ให้ชัดเจน

4. ขั้นตอนป้องกันการบุกรุกอย่างยั่งยืน การจัดทำแผนที่กายภาพ , การขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ¹¹ และ ปักหลักแสดงขอบเขต/ล้อมรั้ว

การบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก ในส่วนที่กองพลทหารราบที่9 ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์

กองพลทหารราบที่9 เป็นหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน ขึ้นตรงต่อ กองทัพบกที่ 1 ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ ที่ดินของกองทัพบก มีพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 8 พื้นที่ รวมเนื้อที่ 1,177,735 ไร่ ปฏิบัติหน้าที่ สอดส่องดูแล มิให้มีการบุกรุกในพื้นที่รับผิดชอบ รวบรวมข้อมูล ชี้แจงทำความเข้าใจต่อผู้บุกรุก ตามที่ กองทัพบกกำหนดไว้ใน หลักการจัดกำลังดูแลรักษาพื้นที่ของกองทัพบก ¹² โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 2 แผนที่แสดงแนวเขตความรับผิดชอบ การดูแลและใช้ประโยชน์

ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามฯ พุทธศักราช 2481

1. พื้นที่ตั้งค่ายสุรสีห์ มีพื้นที่ทั้งสิ้น 65,452ไร่ กองพลทหารราบที่9 แบ่งมอบพื้นที่ให้กับ หน่วยขึ้นตรงกองพลทหารราบที่9 จนถึงระดับกองพัน ในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์
2. พื้นที่ฝึกกองพลทหารราบที่9 ¹³ มีพื้นที่ทั้งสิ้น 330,000 ไร่ กองพลทหารราบที่9 ได้แบ่งมอบให้กับ หน่วยขึ้นตรงกองพลทหารราบที่9 จนถึงระดับกองพัน ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ โดยการจัดชุดลาดตระเวนพื้นที่ เดือนละ 1 ครั้ง ครั้งละประมาณ 3 - 5 วัน
3. พื้นที่อำเภอศรีสวัสดิ์ มีพื้นที่ทั้งสิ้น 164,062ไร่ มณฑลทหารบกที่ 17 ได้ส่งมอบให้ กองพลทหารราบที่9 รับผิดชอบดูแลและใช้ประโยชน์ตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2545 เดิมเป็นพื้นที่นาร่องระหว่าง กรมธนารักษ์ กับ กองทัพบก ตามโครงการส่งคืนที่ราชพัสดุให้กับกรมธนารักษ์ เนื่องจากเป็นพื้นที่อยู่ห่างไกลเข้าถึงยากไม่มีงบประมาณในการดูแล ภายหลัง กองทัพบก ให้พิจารณา ทบทวนการส่งคืนพื้นที่ดังกล่าว
4. พื้นที่ทุ่งก้างยาง ¹⁴ มีพื้นที่ทั้งสิ้น 34,800ไร่ กองพลทหารราบที่9 ได้มอบให้ กรมทหารปืนใหญ่ที่ 9 เป็นหน่วยรับผิดชอบดูแล โดยจัดกำลังพลประจำในพื้นที่ตลอดทั้งปี จำนวนกำลังพล 11 นาย
5. พื้นที่ศูนย์ฝึกกองหนุนแห่งชาติ ¹⁵ มีพื้นที่ทั้งสิ้น 12,000 ไร่ กองพลทหารราบที่9 ได้มอบให้ กรมทหารปืนใหญ่ที่ 9 เป็นหน่วยรับผิดชอบดูแล ปัจจุบันเป็นโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง มีกำลังพลประจำในพื้นที่ตลอดทั้งปี จำนวนกำลังพล 26 นาย
6. พื้นที่กรมการสัตว์ทหารบก มีพื้นที่ทั้งสิ้น 18,750ไร่ เป็นพื้นที่ซึ่ง กองทัพบกที่ 1 มอบให้ กองพลทหารราบที่9 ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ โดยมีราษฎรบุกรุกเต็มพื้นที่ตั้งแต่ได้รับมอบพื้นที่ ในปีพุทธศักราช 2544
7. พื้นที่ฝึกทางยุทธวิธีของกองทัพบกที่ 1 ¹⁶ มีพื้นที่ทั้งสิ้น 306,790ไร่ กองพลทหารราบที่9 ได้มอบให้ กรมทหารปืนใหญ่ที่ 9 เป็นหน่วยรับผิดชอบดูแลรักษาพื้นที่ โดยจัดกำลังพลประจำในพื้นที่ตลอดทั้งปี จำนวนกำลังพล 26 นาย
8. พื้นที่ที่รับมอบเพิ่มเติมจาก พื้นที่ฝึกกองพลที่1รักษาพระองค์ มีพื้นที่ทั้งสิ้น 244,835 ไร่ อยู่ในพื้นที่ อำเภอบ่อพลอย และ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจาก กรมทหารราบที่1 มหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ และกรมทหารราบที่11 มหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ซึ่งได้ปรับโอนหน่วย ออกนอกกองทัพบก ทำให้ไม่สามารถดูแล และ ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวได้ กองทัพบกที่ 1 จึงได้ส่งมอบพื้นที่ฝึกให้กับ กองพลทหารราบที่9 เป็นหน่วยดูแลและใช้ประโยชน์ ต่อจาก กองพลที่1รักษาพระองค์ ต่อไป ปัจจุบันกองพลทหารราบที่9 ได้แบ่งมอบให้กับ หน่วยขึ้นตรงกองพลทหารราบที่9 จนถึงระดับกองพัน ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ โดยการจัดชุดลาดตระเวนพื้นที่ เดือนละ 1 ครั้ง ครั้งละประมาณ 3 - 5 วัน

โดยภาพรวมของการดูแลรักษา และ ใช้ประโยชน์ ของหน่วยขึ้นตรงกองพลทหารราบที่9 ใน ปีงบประมาณ2562 ที่ผ่านมา สามารถจับกุมผู้บุกรุกและดำเนินคดีจำนวนทั้งสิ้น 38คดี จำนวนพื้นที่ 799ไร่ คดีถึงที่สุดและชนะคดีจำนวน 7 คดี (ส่วนที่เหลือยังอยู่ในขั้นตอนการดำเนินคดี) ได้พื้นที่คืนจากการดำเนินคดี จำนวน 197 ไร่ 3 ตารางวา จากสถิติดังกล่าวหากเปรียบเทียบกับผลการ ดำเนินการจากปีงบประมาณที่ผ่านมา มีผลการจับกุมจำนวนมากขึ้น หากมองในแง่ผลการ ดำเนินการ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกำลังพลที่สามารถป้องกัน และ แก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามอาจจะเป็นเพราะมีการกระทำความผิดของผู้บุกรุกจำนวนมากขึ้นเช่นกัน

สำหรับกฎหมายที่ใช้ในการดำเนินการดูแล และ รักษาที่ดิน ตลอดจนระเบียบข้อบังคับ ของ กองทัพบก และ นโยบาย วิธีการ ในการปฏิบัติงานของกองพลทหารราบที่9 ตามทัศนะของ ผู้วิจัย มีความครบถ้วน และเหมาะสมแล้ว แต่ยังคงมีปัญหาที่จะนำกฎหมาย ข้อบังคับมาใช้ แก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุให้เกิดประสิทธิภาพ พอสรุปได้ดังนี้

1. กฎ , ระเบียบ , ข้อบังคับ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น ได้มีการปรับปรุง , เปลี่ยนแปลง และ แก้ไข ให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน ตั้งแต่หน่วยงานระดับกระทรวง ซึ่งได้กำหนดให้ “ กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ ” โดยให้ กรมธนารักษ์ เป็นหน่วยงานหลัก ที่รับผิดชอบ ได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อบังคับใช้ และ ยึดถือปฏิบัติ

ในส่วนของ กองทัพบก ซึ่งถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่เป็นหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ได้ ดำเนินการออก ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย และ ให้หน่วยงานต่างๆของ กองทัพบก นำไปปฏิบัติตาม ทั้งนี้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆ ที่กล่าวมานั้น มีจำนวนมาก และมีความหลากหลาย อีกทั้งยังขาดผู้ที่มีความรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ ที่สามารถนำไปใช้ให้ เกิดประสิทธิภาพ ปัจจุบันกองทัพบกจึงได้กำหนดให้ กรมส่งกำลังบำรุงทหารบกดำเนินการ เปิดหลักสูตรการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบกขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับกำลังพลใน ระดับปฏิบัติการ โดยมีระยะเวลาในการศึกษา 8 สัปดาห์ และมีผู้สำเร็จการศึกษาแล้วทั้งสิ้น จำนวน 5รุ่น สำหรับกำลังพลที่สำเร็จการศึกษา หากหน่วยนำไปขยายผลให้เกิดประโยชน์ ก็จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพได้

2. นายทหารพระธรรมนูญของหน่วย ยังขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในเรื่องกฎหมายที่ดิน ที่ ยังขาดประสบการณ์ และการให้คำแนะนำที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ขาดความ มั่นใจในการปรึกษาด้านกฎหมาย นายทหารพระธรรมนูญบางหน่วย ไม่ติดตามผลงาน ทำให้ หลายคดีต้องพลาด หลายคดีขาดอายุความ อีกทั้งบางหน่วยไม่ได้รับการบรรจุนายทหารพระ ธรรมนูญ จึงทำให้ขาดแคลนบุคลากรในการให้คำปรึกษาและการติดตามคดีความ

3. ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านที่ดิน ยังขาดความเข้าใจในเรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เนื่องจากที่ดินราชพัสดุในความรับผิดชอบของกองพลทหารราบที่9 มีพื้นที่จำนวนมาก ลักษณะของปัญหาที่แตกต่างกันไป นอกจากจะต้องเข้าใจใน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แล้ว ยังต้องศึกษา ประวัติความเป็นมาของที่ดินที่แต่ละหน่วยรับผิดชอบด้วย ถึงแม้ว่า หน่วยได้จัดกำลังพลเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบกแล้ว แต่ยังไม่เพียงพอต่อการนำกำลังพลดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง

แนวทางแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ เพื่อตอบสนองต่อ ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคง และ ผลประโยชน์ ทางทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ควรเป็นอย่างไร

การดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน ที่ผ่านมาของ กองพลทหารราบที่9 ได้จัดให้มีการประชุมติดตามการแก้ไขปัญหาของ หน่วยขึ้นตรงกองพลทหารราบที่9 เป็นประจำทุกเดือน เพื่อนำนโยบายที่สำคัญต่างๆ รวมถึงได้รับทราบปัญหาข้อขัดข้อง นำไปสู่การแก้ไขปัญหาลักษณะเชิงรุก และ จัดการอบรมให้ความรู้กับกำลังพลของหน่วยขึ้นตรง ดำเนินการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินในความรับผิดชอบของกองพลทหารราบที่9 โดยที่ผ่านมาได้แต่งตั้ง พลตรี วีระศักดิ์ รักษาทรัพย์ และ อัยการจังหวัดกาญจนบุรี เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการฯ เพื่อให้คำแนะนำ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะ รูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการตามกฎหมาย เพิ่มมาตรการในการแสดงแนวเขตเชิงสัญลักษณ์ โดยการติดป้ายประกาศขอบเขตที่ดินราชพัสดุในความรับผิดชอบของหน่วย เพื่อแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีกับราษฎรผู้บุกรุก รวมถึงจัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับหน่วยงานภาครัฐ ราษฎรในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เกิดการบุกรุกเพิ่มเติม และมีเข้าใจการดำเนินงานของหน่วย ติดต่อประสานงานกับส่วนราชการในพื้นที่ รวมถึงผู้นำชุมชน นำท้องที่ , ท้องถิ่น เพื่อเข้าชี้แจง ทำความเข้าใจถึงระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงขอบเขตของพื้นที่ ที่ดินราชพัสดุ ในความรับผิดชอบของหน่วย ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการรังวัดแนวเขตที่ดิน เพื่อออก หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ซึ่งถือเป็นเอกสารสำคัญ ในการแสดงถึงความครอบครองที่ดิน และ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ การก่อสร้างรั้วลวดหนามเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการบุกรุกที่ดินเพิ่มเติม

จากการดำเนินการที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางเพิ่มเติมในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ ที่ควรจะนำไปใช้ พอสรุปได้ดังนี้

1. จากสาเหตุของปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุ ในกรณีที่ประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี บางส่วน ไม่ทราบว่า มีการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ เห็นควรเพิ่ม มาตรการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่ เพื่อให้ได้รับทราบประวัติความเป็นมาของที่ดิน และป้องกันไม่ให้เกิดการบุกรุกเพิ่มเติม โดยใช้การปฏิบัติของหน่วยงานระดับ กองพื้นที่เข้าลาดตระเวนประจำเดือน ในแต่ละพื้นที่รับผิดชอบ
2. จากปัญหาความขาดแคลนบุคลากรในการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ หน่วยควรแต่งตั้ง บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ในด้านการบริหารจัดการที่ดิน โดยขอความอนุเคราะห์จาก ผู้ทรงคุณวุฒิ มาปฏิบัติหน้าที่ เป็นที่ปรึกษาการทำงานด้านที่ดินของหน่วย อาทิ ธนารักษ์พื้นที่ , อัยการจังหวัด, ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิของกองทัพบก ที่มีประสบการณ์ด้านที่ดิน เป็นต้น
3. หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน ต้องจัดให้มีการประชุมติดตามความก้าวหน้า ในการแก้ไขปัญหา ของหน่วยขึ้นตรง อยู่เป็นประจำทุกเดือน ทั้งในลักษณะการประชุมแบบรวมการ และ การเข้า ติดตามความคืบหน้าการแก้ปัญหาของหน่วยรอง รวมถึงเข้าปฏิบัติในพื้นที่จริงที่มีปัญหาการ บุกรุก เพื่อนำแนวนโยบายที่สำคัญต่างๆของผู้บังคับบัญชา มาชี้แจง และ การทบทวน กฎ , ระเบียบ , ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดความเข้าใจ และ นำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ
4. จัดการอบรมให้ความรู้กับกำลังพลของหน่วย ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านที่ดิน เพื่อ กระตุ้นให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการแก้ไขปัญหาในทุกๆด้าน
5. ส่งเสริมกำลังพล เข้ารับการศึกษานในหลักสูตรการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก¹⁷ ทั้งนี้ เมื่อกำลังพลสำเร็จการศึกษาแล้ว ควรให้กำลังพลดังกล่าวได้ปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา ด้านที่ดิน และ นำไปขยายผลให้เกิดความรู้กับกำลังพลภายในหน่วย ไม่ควรจัดกำลังพล ดังกล่าวไปปฏิบัติหน้าที่อื่น
6. ผู้บังคับบัญชา หรือ ผู้บังคับหน่วย ที่ได้รับผิดชอบในที่ดินราชพัสดุ จะต้องมีความเข้าใจ และ จริงจัง ในการแก้ไขปัญหา ไม่ปล่อยปะละเลย รวมทั้ง ให้การสนับสนุนกับกำลังพลผู้ปฏิบัติ หน้าที่ด้านที่ดิน โดยส่งเสริมให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจใน การทำงาน เนื่องจากภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อกองทัพบก
7. หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน ต้องประสานงาน และ บูรณาการกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดย สร้างความร่วมมือ เพื่อให้เกิดแนวทาง วิธีการ และข้อสรุป ในการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจน และ ดำเนินการไปในแนวทางดังกล่าว อย่างเคร่งครัด ระหว่างส่วนราชการด้วยกันต้องขจัดปัญหา ความขัดแย้งความไม่เข้าใจกันให้ได้ โดยบุคคลที่จะบูรณาการได้ดีที่สุดคือ ผู้ว่าราชการ

จังหวัดในฐานะ เป็นผู้อำนวยความสะดวกความมั่นคงภายในจังหวัดกาญจนบุรี¹⁸ และ ประธาน คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดกาญจนบุรี¹⁹

8. กองทัพบกควรกำหนดพื้นที่ ที่ยังมีความจำเป็นต้องใช้ประโยชน์ให้ชัดเจน ว่าพื้นที่ใดเป็น พื้นที่ที่ต้องสงวนไว้ใช้ในราชการ ซึ่งต้องกันราษฎรออกจากพื้นที่ สำหรับพื้นที่ใดหมดความ จำเป็นก็ควร ปิด หรือ จำกัดเขต หรือ หาแนวทางร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อนำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อประเทศชาติ และประชาชน ต่อไป

สรุป

จังหวัดกาญจนบุรี มีประชาชนส่วนหนึ่งตั้งถิ่นฐานมาก่อนที่จะมี ประกาศพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตหวงห้ามที่ดิน ฯ พุทธศักราช 2481 ซึ่งประชาชนบางส่วน ในขณะนั้นไม่ทราบว่า รัฐบาลได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกา ฯ เนื่องจากการกระจายข้อมูลข่าวสารในสมัยนั้นยังไม่ทั่วถึง ตลอดจนภายหลังจากที่มีประกาศพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พุทธศักราช 2497 ประชาชนในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ก็ได้ร้องขอต่อกรมที่ดินผ่านสำนักงาน ที่ดินจังหวัด เพื่อขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ไปจนถึง โฉนดที่ดิน ในขณะที่ พื้นที่ยัง มีการทับซ้อนกับพื้นที่ที่ประกาศเขตหวงห้ามไว้ จึงเกิดปัญหาการซ้อนทับของกรรมสิทธิ์ใน ที่ดินมาตั้งแต่ต้น อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงการถือครองกรรมสิทธิ์ โดยการเข้าบุกรุกพื้นที่ ทั้งผู้ที่ไม่ทราบข้อกฎหมาย และที่ทราบข้อกฎหมายแต่หลีกเลี่ยง เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ จึงทำให้เกิดการบุกรุกต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ในภาพรวมของ จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่อาจแก้ไขปัญหาให้ยุติลงได้โดยลำพัง ประกอบกับในปัจจุบันที่ดินของรัฐ ถูกบุกรุก เป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดผลกระทบในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง นับวันจะสร้างปัญหาที่ซับซ้อนและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น หากมิได้รับการแก้ไขโดยทัน่วงที และ เนื่องจางานที่จะต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการแก้ไขปัญหา และด้านการ ป้องกันการบุกรุกต่อไปที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีก คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเห็นชอบในหลักการให้ แต่งตั้ง “คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ”²⁰ เพื่อมีหน้าที่ในการกลั่นกรอง และ พิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดิน ให้เกิดความยุติธรรมกับทุกฝ่าย

หน่วยงานภาครัฐ ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านที่ดิน ได้ออก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เพื่อการบริหารจัดการด้านที่ดินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการปรับปรุง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้ทันสมัย และ สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

การทำความเข้าใจกับพี่น้องประชาชน รวมถึง การควบคุม กำกับดูแล ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านที่ดิน ให้ปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ตลอดจน การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านที่ดิน เป็นเหตุผลสำคัญยิ่งในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นยุทธศาสตร์ป้องกัน และ แก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง และ ผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ¹ ยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช 2561 – 2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา).
- ² สิทธิพร วิวัฒน์ครุฑ , พันเอก “การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารที่ราชพัสดุ อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรีในการดูแลและใช้ประโยชน์ของกองทัพบกการบริหารพื้นที่ราชพัสดุ อำเภอสวนผึ้งจังหวัดราชบุรีในความดูแลและใช้ประโยชน์ของกองทัพบก (โดยกองพลพัฒนาที่ 1)” เอกสาร วิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยการทัพบก 2560
- ³ พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการหวงห้าม ที่ดินรกร้างว่างเปล่า อันเป็นสาธารณะสมบัติ ของแผ่นดิน พุทธศักราช 2478 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่53 ตอนที่ 31
- ⁴ พระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตหวงห้ามที่ดิน ในท้องที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอวังขนาย อำเภอบ้านทวน และอำเภอวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี พุทธศักราช 2481 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่55 หน้า 515
- ⁵ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พุทธศักราช 2497 , ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 71 ตอนที่ 78/ฉบับพิเศษ หน้า 1/30 พฤศจิกายน 2497
- ⁶ พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2518 , ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 92 ตอนที่ 54 ฉบับพิเศษ หน้า 1 – 6 ลง 5 มีนาคม 2518
- ⁷ ภาพที่ 1 แผนที่แสดงแนวเขตหวงห้าม ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามฯ พุทธศักราช 2481
- ⁸ พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2562 , ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 28 ก. 9 มีนาคม 2562
- ⁹ ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วย การบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก พุทธศักราช 2561 ลง 21 มิถุนายน 2561
- ¹⁰ หลักเกณฑ์ และ วิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พุทธศักราช 2545 ลง 8 สิงหาคม 2545
- ¹¹ กรมที่ดิน. กระทรวงมหาดไทย. คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง มิถุนายน 2560
- ¹² หนังสือ กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก ที่ กท. 0404/4006 เรื่อง ขออนุมัติหลักการในการจัดกำลังดูแลรักษาพื้นที่ของ กองทัพบก ลง 26 พฤศจิกายน 2539

- 13 คำสั่งกองพลทหารราบที่9 ที่ 573/2562 เรื่องการจัดกำลังหน่วยดูแลพื้นที่ฝึกกองพลทหารราบที่9 (อำเภอบ่อพลอย) ประจำปีงบประมาณ 2563 ลง 25 ตุลาคม 2562
- 14 คำสั่งกองพลทหารราบที่9 ที่ 575/2562 เรื่องการจัดกำลังหน่วยดูแลพื้นที่ทุ่งก้าง่าง อำเภอ ไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ประจำปีงบประมาณ 2563 ลง 25 ตุลาคม 2562
- 15 คำสั่งกองพลทหารราบที่9 ที่ 576/2562 เรื่องการจัดกำลังหน่วยดูแลพื้นที่ศูนย์ฝึกกองหนุนแห่งชาติ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ประจำปีงบประมาณ 2563 ลง 25 ตุลาคม 2562
- 16 คำสั่งกองพลทหารราบที่9 ที่ 574/2562 เรื่องการจัดกำลังหน่วยดูแลพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพ ภาคที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2563 ลง 25 ตุลาคม 2562
- 17 ขั้นตอนการสมัครเข้ารับการศึกษา ของโรงเรียนส่งกำลังบำรุง กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก หลักสูตรการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก เข้าถึงได้จาก:
<http://www.logisticsrta.com/f/07a4cebabf5d4692ace28a97e265fda5/Content/12776/250455bfb3c2424da569436bdec83359.pdf>
- 18 พระราชบัญญัติ การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พุทธศักราช 2551 ลง 19 กุมภาพันธ์ 2551
- 19 คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ 1 /2553 เรื่อง แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ลง 19 มกราคม 2553
- 20 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พุทธศักราช 2545 ลง 27 ธันวาคม 2545

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก พรรณศักดิ์ เปรี้ยวพานิช
วัน เดือน ปีเกิด	25 กุมภาพันธ์ 2517
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2534	โรงเรียนเทพศิรินทร์
พ.ศ. 2536	โรงเรียนเตรียมทหาร
พ.ศ. 2541	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิศวกรรมคอมพิวเตอร์) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2550	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 86
พ.ศ. 2554	ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2541 - 2543	ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 19
พ.ศ.2543 - 2545	รองผู้บังคับกองร้อย กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 19
พ.ศ.2545 - 2549	ผู้บังคับกองร้อย กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 19
พ.ศ.2549 - 2550	นายทหารยุทธการและการฝึก กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 19
พ.ศ.2550 - 2551	ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก
พ.ศ.2551 - 2554	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายส่งกำลังบำรุง กองพลทหารราบที่ 9
พ.ศ.2554 - 2555	รองผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 29
พ.ศ.2555 - 2556	นายทหารส่งกำลังบำรุง กรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ 9
พ.ศ.2556 - 2557	หัวหน้าฝ่ายส่งกำลังบำรุง กองพลทหารราบที่ 9
พ.ศ.2557 - 2560	ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 29
พ.ศ.2560 - 2561	เสนาธิการ กรมทหารราบที่ 19
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ.2561 - 2563	รองเสนาธิการ กองพลทหารราบที่ 9